

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วินัยนักเรียน

ความหมาย

คำว่า “วินัย” ซึ่งภาษาอังกฤษใช้คำว่า Discipline หมายถึง แนวทางความประพฤติหรือระเบียบแบบแผนการปฏิบัติตน (ของบุคคล) อันเป็นที่พึงปรารถนาและเป็นที่ยอมรับว่าถูกต้องเหมาะสมตามความมุ่งหวังของสังคมในแต่ละชุมชนและในสังคมทั่วไป ดังนั้นคำว่า “วินัยนักเรียน” หรือที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า Student Discipline หมายถึง แนวทางความประพฤติหรือระเบียบแบบแผนการปฏิบัติตนของนักเรียนอันเป็นที่พึงประสงค์และเป็นที่ยอมรับว่าถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับความมุ่งหวังของทางโรงเรียนและของสังคมทั่วไป

สภาพวินัยนักเรียนในปัจจุบัน

ในปัจจุบันนี้มีปัญหาวินัยนักเรียนในทุกระดับการศึกษาได้เพิ่มความหนักใจให้แก่ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองนักเรียนมากยิ่งขึ้น สภาพพฤติกรรมของนักเรียนโดยทั่วไปโดยเฉพาะในระดับมัธยมและอุดมศึกษาที่ก่อให้เกิดความรู้สึกไม่สบายใจแก่ครูอาจารย์มีอยู่หลายรูปแบบ ตั้งแต่เรื่องเล็กน้อยไปจนถึงเรื่องใหญ่ที่น่าเป็นห่วงและน่าตกใจ เช่น การไม่ตั้งใจเรียน การหนีเรียน การแต่งตัวไม่สุภาพ การรวมตัวกันเป็นแก๊ง แสดงท่าทีไม่เหมาะสมในที่ต่างๆ การพกพาอาวุธ การยกพวกเข้าชกต่อยตีรันฟันแทงจนถึงขั้นยิงกันจนเสียชีวิต การต้อนรับน้องใหม่ด้วยวิธีพิสดารและทารุณโหดร้ายต่างๆ ตลอดจนการแสดงความรักต่อกันในระหว่างนักเรียนหญิงชายในลักษณะที่ไม่เหมาะสม

อย่างไรก็ตามวิธีป้องกันแก้ไขปัญหาคติวินัยในสมัยปัจจุบันนี้ก็คงไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะทำให้สำเร็จได้ เพราะเด็ก ๆ ของเราในปัจจุบันนี้ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายในสังคมสมัยใหม่ การติดต่อสื่อสารอย่างรวดเร็วทางโทรทัศน์

โทรคมนาคม การขาดการดูแลอย่างอบอุ่นจากบิดามารดา ความเสื่อมโทรมของบริเวณเมืองชั้นในของเมืองขนาดใหญ่ การเพิ่มจำนวนการค้ายาเสพติดและสถานเริงรมย์ การเพิ่มจำนวนบิดามารดาที่ต้องออกจากบ้านไปทำมาหากินนอกบ้านและนอกประเทศ ค่านิยมการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อในเมืองหลวงที่เต็มไปด้วยอันตราย การอพยพเข้าสู่เมืองใหญ่ของคนหนุ่มสาวชนบทเพื่อความอยู่รอดของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งมีชีวิตที่ขาดแคลนในทุกๆ ด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การศึกษา ตลอดจนสุขภาพอนามัย ฯลฯ สภาพความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ดังกล่าวมีผลกระทบไปถึงสภาพความเป็นอยู่และชีวิตจิตใจของเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศ ตลอดไปจนถึงการอบรมสั่งสอนให้ประสบผลสำเร็จในทางวิชาการและพัฒนานุคลิกภาพแก่เด็ก ๆ ทั้งหลายเหล่านี้อีกด้วย

สำหรับในโรงเรียน ปัญหาที่เห็นได้ชัดก็ได้แก่การที่เด็กส่วนใหญ่ต้องเผชิญอยู่กับความคับข้องใจและความน่าเบื่อหน่ายในการใช้ชีวิตอันยาวนานอยู่ในโรงเรียนที่มักไม่ได้จัดการเรียนการสอนที่มีความหมายให้ได้มากนัก และเมื่อเรียนจบไปแล้วก็ยังไม่อาจพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้นได้เท่าที่ควรอีกด้วย

สภาวะดังกล่าวนี้เป็นปัญหาใหญ่แสดงให้เห็นถึงสภาพการขาดวินัยพร้อมด้วยสาเหตุสำคัญๆ ของปัญหาอย่างน่าเป็นห่วง

ความสำคัญของวินัยนักเรียน

โรงเรียนหรือสถาบันศึกษาทุกแห่งจำเป็นจะต้องสร้างเสริมและปลูกฝังนักเรียนของตนให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนของตนสามารถประพฤติปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียนและของสังคมทั่วไป สามารถควบคุมดูแลตนเองและสังคมส่วนรวมให้อยู่ร่วมกันได้ด้วยความสงบสุข

อันจะมีผลทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจการต่างๆ ไปได้ด้วยความสงบเรียบร้อย และนักเรียนเองก็สามารถทำการศึกษาเล่าเรียนไปได้ด้วยความราบรื่น ปราศจากความเดือดร้อนวุ่นวายอันเกิดจากการที่นักเรียนขาดวินัย ยิ่งกว่านั้นการที่โรงเรียนสามารถปลูกฝังนักเรียนของตนให้สามารถประพฤติตนในแนวทางที่ถูกที่ควรได้ด้วยตัวของเขาเอง ย่อมจะช่วยให้นักเรียนเจริญเติบโตเป็นพลเมืองดีของประเทศต่อไปได้ด้วยดี อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ตนเองและแก่สังคมเป็นส่วนรวมในอนาคต

การปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัย

ความมุ่งหมายสำคัญในการบริหารงานด้านวินัยนักเรียนในปัจจุบันได้แก่ การมุ่งให้นักเรียนทุกคนมีพัฒนาการไปจนถึงขั้นที่สามารถควบคุมดูแลตนเองและสังคมส่วนรวมให้อยู่รวมกันได้อย่างมีความสุข ให้สามารถปฏิบัติตนไปในแนวทางที่ถูกที่ควรได้ด้วยตัวของเขาเอง ผู้บริหารและครูจะต้องระลึกอยู่เสมอว่าความมุ่งหมายสูงสุดของงานด้านวินัยนักเรียนก็คือการสร้างนักเรียนให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง

ในการปลูกฝังหรือเสริมสร้างนักเรียนให้เป็นผู้มีวินัยในตนเองนั้น มีข้อคิดหรือองค์ประกอบหลายประการที่โรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญ ได้แก่

1. ควรคำนึงถึงสิทธิและความรับผิดชอบของนักเรียนในการมีส่วนร่วมทั้งทางโรงเรียนในการกำหนดกฎระเบียบต่างๆ ตลอดจนการปกครองดูแลกันเอง เพราะการที่เด็กๆ ได้รับการยอมรับให้ทำอะไรๆ ได้ด้วยตนเองย่อมจะทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างแท้จริง

2. ปรัชญา ความมุ่งหมาย ตลอดจนวิธีดำเนินการด้านวินัยนักเรียน ควรเป็นเรื่องที่ทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครูอาจารย์ นักเรียน และผู้ปกครอง นักเรียนมีความเห็นชอบร่วมกัน เพื่อเป็นการง่ายในการนำไปใช้บังคับ และเพื่อพัฒนาบุคลากรทุกฝ่ายไปพร้อมๆ กัน

3. กฎระเบียบที่กำหนดขึ้นใช้บังคับจะต้องมีเหตุผลเพียงพอและกำหนดขึ้นเท่าที่จำเป็นจริง เพื่อให้งานต่างๆ ของโรงเรียนดำเนินไปได้ด้วยดีเท่านั้น หากมีมากเกินไปก็จะยิ่งทำให้โรงเรียนต้องเสียเวลาไปในการควบคุมดูแลมากขึ้น และทำให้นักเรียนรู้สึกถูกบีบบังคับหรือขาดเสรีภาพ อันจะทำให้เกิดความยุ่งยากเมื่อนำไปใช้บังคับ

4. นโยบายและวิธีดำเนินการปกครองนักเรียน ควรเขียนให้ปรากฏชัดและพิมพ์ลงในคู่มือนักเรียน ครู และผู้ปกครองทุกปี ถ้อยคำและภาพที่ใช้ก็ควรเน้นที่เข้าใจง่าย และควรเน้นความสำคัญไปที่ความรับผิดชอบและพฤติกรรมที่มุ่งหวังมากกว่าจะเน้นไปที่พฤติกรรมที่เป็นความผิดและการลงโทษนักเรียน คู่มือดังกล่าวนี้ทุกคนควรจะได้อ่านเมื่อเริ่มต้นปีการศึกษาใหม่ทุกปี เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนความจำ

5. ควรมีการทบทวนและปรับเปลี่ยนกฎระเบียบต่างๆ ที่กำหนดไว้สำหรับใช้ในห้องเรียนและในโรงเรียนอยู่เสมอ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

6. ครูอาจารย์ในโรงเรียนจะต้องวางแผนดำเนินการสอนและมีกิจกรรมการเรียนที่เหมาะสมและน่าสนใจสำหรับนักเรียนทุกคน

7. ควรมีการจัดระเบียบชั้นที่ดี มีการทำความเข้าใจกับนักเรียนในเรื่องการงานที่นักเรียนจะต้องรับผิดชอบ ตลอดจนขอบเขตของการปฏิบัติตนตามมาตรฐานความประพฤติที่ได้ตกลงกันไว้ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามความมุ่งหวังของทางโรงเรียน

8. ครูประจำชั้นและบุคคลอื่นๆ ที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับนักเรียนโดยตรงจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของนักเรียน เพื่อจะได้เข้าใจในพฤติกรรมของนักเรียนที่มีลักษณะเฉพาะในแต่ละวัย ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้องและด้วยความเห็นอกเห็นใจ

9. ครูอาจารย์และผู้ที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียนจะต้องตระหนักอยู่เสมอในเรื่องที่ตนมีส่วนอย่างยิ่งในการสร้างความรู้สึกรักของนักเรียนทุกคนที่มีต่อตนเองว่าเป็นคนดีมีคุณค่าเท่าเทียมกับคนอื่น อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้เขามุ่งมั่นที่จะประพฤติตนไปในแนวทางที่ดีงามอยู่เสมอ ในการนี้นักพลแวดล้อมใกล้ชิดนักเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการปฏิบัติและแสดงออกต่อนักเรียนเพื่อให้เกิดผลดังกล่าว เช่น จะต้องช่วยให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสประสบความสำเร็จในงานที่ทำและได้รับการยกย่องหรือเป็นที่ยอมรับของคนอื่นอยู่เสมอ จะต้องไม่ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกลด้อยหรืออับอายขายหน้า จะต้องส่งเสริมให้เด็ก ๆ มีส่วนร่วมกับเพื่อน ๆ ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์โดยงานที่มอบหมายจะต้องพอเหมาะกับความรูความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นต้น

10. ผู้บริหารและครูจะต้องมีความสม่ำเสมอในการรักษาระเบียบวินัยในชั้นเรียนและในโรงเรียนให้เป็นไปตามที่ตกลงกันไว้ด้วยความจริงใจและความซื่อสัตย์

หากโรงเรียนสามารถสร้างเสริมหรือพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีวินัย โดยยึดถือหลักการสำคัญ ๆ ที่กล่าวมาแล้วอย่างจริงจัง ก็น่าเชื่อว่าโรงเรียนจะประสบความสำเร็จในงานด้านวินัยนักเรียนได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีนักเรียนที่มีปัญหาส่วนตัวแต่ละอย่างที่เป็นต้นเหตุให้เกิดการกระทำผิดในลักษณะต่าง ๆ อยู่อีกบ้างเป็นธรรมดาซึ่งทางโรงเรียนจะต้องถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขให้หมดไปโดยเร็ว

การดำเนินการกับปัญหาทางวินัยของนักเรียน

ในสมัยก่อนเมื่อนักเรียนกระทำความผิดโรงเรียนมักจะใช้อำนาจจัดการอย่างเด็ดขาดรุนแรงทันทีที่นักเรียนสมัยก่อนถูกกำหนดให้ต้องเชื่อฟังครูและทำตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด โดยไม่จำเป็นต้องถามหรือแสดงความคิดเห็นใดๆ แต่ใน

ปัจจุบันนี้มีวิธีแก้ปัญหานักเรียนที่ก้าวหน้าเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนมากขึ้น โดยจะเน้นการแก้ปัญหาด้วยการพยายามศึกษาถึงรูปแบบต่างๆ ของปัญหา ศึกษาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา ศึกษากระบวนการวิเคราะห์ปัญหา โดยเฉพาะวิธีจัดการกับปัญหา ซึ่งกระทำได้หลายรูปแบบที่มีคุณค่าและเกิดประโยชน์แก่นักเรียนโดยไม่ต้องใช้การลงโทษแต่อย่างใดเช่นที่เคยกระทำกันมา หรือแม้จะมีความจำเป็นที่จะต้องใช้การลงโทษก็มีวิธีการลงโทษหลายแบบที่ก้าวหน้ามีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างแท้จริง ซึ่งทุกเรื่องที่ถูกกล่าวมาที่ผู้บริหาร ครูและทำงานกับนักเรียนจำเป็นจะต้องให้ความสนใจศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีดำเนินงานอย่างแท้จริง จึงจะสามารถช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนได้สำเร็จ การแก้ปัญหานักเรียนด้วยวิธีเดิม โดยไม่พยายามศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ ที่จะนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากจะทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาให้หมดไปได้ยังแท้จริงแล้ว ยังอาจก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาได้อีกเป็นอันมาก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการตรวจสอบผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียน ว่ามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้มากน้อยเพียงใด และควรจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อให้มีความก้าวหน้าในเรื่องนี้อยู่เสมออีกด้วย

ชนิดของปัญหานักเรียน

นอกจากปัญหาที่นำเป็นห่วงหลายอย่างที่กล่าวไว้ในเบื้องต้นแล้ว นักการศึกษาหลายคนยังพยายามรวบรวมและแบ่งประเภทของปัญหาทางวินัยของนักเรียนต่างๆ ที่มักพบอยู่เสมอไว้อีกด้วย เช่น แบ่งเป็น

- ปัญหาในชั้นเรียน ได้แก่ การตอบโต้กับครู การไม่ตั้งใจเรียน การรบกวนคนอื่น การกินขนมในชั้น การขบถทำลายของ การพูดหยาบคาย การพูดปิด การทำร้ายคนอื่น เป็นต้น

- ปัญหานอกชั้นเรียน เช่น การต่อสู้ทำร้ายกัน การทำลายสิ่งของ การสูบบุหรี่ การใช้จ่ายผิด การแต่งกายผิดระเบียบ การขโมย การเล่นการพนัน การทำสกปรกกรู้งรัง การต่อต้านครูและโรงเรียน การเข้าไปในบริเวณที่หวงห้าม

- ปัญหาการเรียน เช่น การไม่เข้าชั้นเรียน การไม่มาโรงเรียน การหนีเรียนไปต่อสู้อำนาจกัน

- ปัญหาความเฉื่อยชา เช่น การเข้าชั้นเรียนช้า อยู่เสมอ การมาโรงเรียนสายบ่อยๆ การไม่ส่งงานตามกำหนด

ส่วนการที่จะนับว่าความประพฤติแบบใดเป็นปัญหาทางวินัยหรือไม่ขึ้นอยู่กับสภาพโรงเรียน และการพิจารณาของผู้บริหารของโรงเรียนซึ่งแต่ละแห่งอาจจะกำหนดไว้กว้างหรือแคบกว่าก็เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ อย่างไรก็ตามการที่จะตัดสินว่าการกระทำใดเป็นปัญหาหรือไม่นั้น มีการพิจารณาให้ต้องทั่วๆ ไปเป็นปัญหานั้นๆ เป็นปัญหาจริงหรือไม่ หรือเป็นเพียงพฤติกรรมรูปแบบใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน ซึ่งก็ไม่จำเป็นจะต้องเป็นปัญหาเสมอไป

สาเหตุของปัญหา

สาเหตุที่ทำให้นักเรียนกระทำผิดระเบียบวินัยของชั้นเรียนหรือของโรงเรียนมีอยู่หลายชนิด และมีการแบ่งปันหมวดหมู่ไว้หลายรูปแบบ กล่าวโดยสรุปอาจแบ่งได้ว่ามีสาเหตุมาจากทางโรงเรียนจากตัวนักเรียนเอง และจากทางบ้านและชุมชน

สาเหตุที่มาจากโรงเรียน เช่น การสอนที่ขาดประสิทธิภาพ หลักสูตรหรือวิชาที่จัดให้เรียนขาดหลักวิชาครู ตารางสอนด้ายตัวเกินไป ภาระงานที่มอบหมายหนักไป หรืออธิบายไม่ชัด กิจกรรมต่างๆ จัดไม่เหมาะสมไม่น่าสนใจ ห้องเรียนที่มีนักเรียนมากเกินไป การจัดที่นั่งเรียนไม่เหมาะสม เด็กที่เรียนไม่ทันไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ ความขัดแย้งระหว่างครูกับนักเรียน เป็นต้น

สาเหตุจากตัวนักเรียนเอง เช่น การไม่เข้าใจกฎระเบียบต่างๆ รวมถึงไม่เข้าใจถึงเหตุผลของกฎระเบียบเหล่านั้น พื้นฐานการศึกษาไม่ดีพอ การมีความสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ไปในทางเลื่อม การมีเรื่องกระทบกระทั่งกันจิตใจ การมีความรู้สึกขัดแย้งกับครูกับเพื่อนๆ และกับทางโรงเรียน มีนิสัยการเรียนที่ไม่ดี เฉื่อยชา ขาดความกระตือรือร้น สุขภาพไม่ดี มีปมด้อย

สาเหตุจากทางบ้านและชุมชน เช่น สภาพความขาดแคลนทางเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนขาดแคลนความรักความสัมพันธ์ที่ดีภายในบ้าน สภาพการใช้อำนาจภายในครอบครัว สภาพบ้านที่อยู่ใกล้ที่มีสิ่งชั่วๆ และอาชญากรรม สภาพนักเรียนที่มีงานต้องทำที่บ้านมากเกินไป เป็นต้น

ต้นเหตุทั้งหลายที่กล่าวมานี้ถ้าเกิดมีขึ้นเมื่อใดสามารถทำให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติไปในทางที่ผิดหรือไม่เหมาะสมขึ้นได้เสมอ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหาร ครูอาจารย์ และผู้ปกครองจะต้องมีความเข้าใจถึงที่มาของการประพฤติผิดของนักเรียนอย่างแท้จริง จึงจะสามารถช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนได้สำเร็จ

การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

เมื่อนักเรียนประพฤติผิด โรงเรียนควรดำเนินการแก้ไขด้วยความรอบคอบ ควรมีการพูดคุยกับนักเรียนเพื่อให้ทราบความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อโรงเรียนว่ามีสิ่งใดที่ทำให้นักเรียนรู้สึกอึดอัดลำบากใจ ควรประชุมร่วมกับครูประจำชั้นหรือครูประจำกลุ่มของนักเรียนเพื่อให้แน่ใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหา ควรตรวจสอบระเบียบสะสมของนักเรียนเพื่อเน้นแนวทางวิเคราะห์ปัญหา ควรดูโปรแกรมและตารางเรียนว่าเหมาะสมกับนักเรียนหรือไม่ ควรทบทวนหลักสูตรและการเตรียมการสอนวิชาต่างๆ ของครูว่าทำให้นักเรียนประสบความยากลำบากหรือล้มเหลวในการเรียนหรือไม่เพียงใด ควรปรึกษากับผู้ปกครองเพื่อสืบให้แน่ใจในทัศนคติและการรับรู้ปัญหา ตลอดจนอาจสังเกตตัวนักเรียนและการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งในการดำเนินการขั้นตอนต่างๆ ที่กล่าวมานี้หากผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบใช้เวลาอย่างพอเพียงและใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ รวมทั้งได้รับความร่วมมือจากฝ่ายแนะแนวหรือนักจิตวิทยาหรือกรรมการฝ่ายกิจการนักเรียนที่มีความรู้ความเข้าใจในงานดังกล่าวก็จะช่วยให้กระบวนการวิเคราะห์ปัญหามีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นอย่างไรก็ตาม

การวิเคราะห์สาเหตุของการกระทำผิดของนักเรียนนั้นไม่จำเป็นจะต้องกระทำครบทุกขั้นตอนในทุกกรณี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของปัญหาของนักเรียนแต่ละราย

เมื่อค้นหาสาเหตุของปัญหาการกระทำผิดได้แล้วก็ถึงขั้นการพิจารณาหามาตรการหรือวิธีแก้ปัญหาการกระทำผิดของนักเรียนต่อไปซึ่งก็มีหลายวิธี ทั้งวิธีที่ไม่ต้องใช้การลงโทษ และวิธีที่ใช้การลงโทษ

วิธีการแก้ไขความผิดของนักเรียนโดยไม่ใช้การลงโทษ

วิธีแก้ปัญหานี้ นับเป็นวิธีที่ให้ผลดีกว่าวิธีการลงโทษ เพราะเป็นวิธีที่นักเรียนได้รับโอกาสและได้รับการพิจารณาช่วยเหลือให้สามารถแก้ไขปัญหามากกว่า ผิดกับการลงโทษ ซึ่งมักจะมีผลร้ายอื่นๆ ตามมาได้อีกมากหากผู้ทำการลงโทษขาดความรอบคอบหรือไม่มีความรู้ความเข้าใจในวิธีดำเนินการที่ดีพอ และผู้รับการลงโทษไม่เข้าใจในเหตุผลหรือไม่ยอมรับการลงโทษ

การแก้ไขการกระทำผิดของนักเรียนโดยไม่ใช้การลงโทษอาจกระทำได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับสาเหตุของการกระทำผิดที่เกิดขึ้น กล่าวคือ หากพบว่าสาเหตุของการกระทำผิดเกิดมาจากนักเรียนก็ควรหาวิธีช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตัวของนักเรียน โดยอาจใช้วิธีชักจูงแนะแนวทางสำหรับปัญหาที่ไม่ใช่เรื่องสำคัญ และผู้กระทำผิดไม่ใช่ผู้ที่มิมีนิสัยชอบกระทำ ความผิดอยู่แล้ว อาจใช้วิธีให้คำปรึกษาโดยผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการแนะแนว ซึ่งเหมาะสำหรับการกระทำผิดที่ค่อนข้างเป็นปัญหาใหญ่ เช่น ปัญหาการต่อต้าน ปัญหายาเสพติด ตลอดจนปัญหาการเรียน เป็นต้น และอาจใช้วิธีการสอนซ่อมเสริมสำหรับเด็กที่มีปัญหาด้านการเรียน (ซึ่งย่อมจะนำไปสู่ความรู้สึกเบื่อหน่าย ขี้เกียจ ในที่สุดหากเหตุการณ์ไม่ดีขึ้นก็อาจถึงขั้นประพฤติดด้วยการได้ แยกกับครู เกะกะระราน หนีเรียนและหนีโรงเรียนในที่สุด)

แต่หากพบว่าสาเหตุของการกระทำผิดของนักเรียนเกิดจากสิ่งแวดล้อม ก็ใช้วิธีปรับปรุงพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนและการมีชีวิตอยู่ในโรงเรียนให้ดีขึ้น เช่น ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนอันได้แก่ ห้องเรียน อาคารเรียน สนาม สถานที่พักผ่อนวัสดุอุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นต้น สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่มีมักจะเป็นต้นเหตุของปัญหานักเรียนและมักจะไม่ได้รับการดูแลแก้ไข ได้แก่ ทัศนคติและพฤติกรรมของครูและผู้ที่ทำงานใกล้ชิดกับนักเรียน ซึ่งขณะนี้เป็นที่เชื่อมั่นได้แล้วว่าตัวบ่งชี้สำคัญของความสำเร็จในการแก้ไขปัญหานักเรียน ก็คือทัศนคติและพฤติกรรมของครูหรือผู้ใกล้ชิดที่แสดงตอบโต้ต่อพฤติกรรมการทำความผิดของนักเรียนนั่นเอง

นอกจากนี้หลักสูตรหรือโปรแกรมการศึกษาของนักเรียนก็นับเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่จะต้องได้รับการดูแลปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนและสภาพเศรษฐกิจ สังคม ของนักเรียนแต่ละคนอีกด้วยโดยเฉพาะสำหรับนักเรียนบางคนที่มีปัญหาทำผิดวินัยอยู่เสมอๆ ในโรงเรียนอาจใช้วิธีช่วยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโปรแกรมการเรียนแบบที่เหมาะสมแตกต่างออกไปให้นักเรียนได้เลือก เช่น อาจจัดโปรแกรมการเรียนควบคู่ไปกับการทำงานจัดให้นักเรียนได้ย้ายไปเรียนในชั้นใหม่ โปรแกรมใหม่ หรือโรงเรียนใหม่ที่เหมาะสมกว่าเดิม ตลอดจนอาจจัดโปรแกรมให้นักเรียนสามารถเรียนด้วยตนเอง เป็นต้น

วิธีปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมหลายๆ อย่างดังกล่าวมานี้เป็นวิธีที่เป็นประโยชน์สามารถแก้ไขปัญหาการกระทำผิดของนักเรียนได้เป็นอย่างดีสมควรที่โรงเรียนต่างๆ จะต้องรีบศึกษาในรายละเอียดและนำมาใช้ให้เกิดผลดีแก่นักเรียนต่อไป

สิ่งแวดล้อมอีกประเภทหนึ่งที่อาจเป็นต้นเหตุของปัญหาการกระทำผิดของนักเรียนได้อย่างมากได้แก่ สิ่งแวดล้อมจากทางบ้านและชุมชน สิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหานี้ แม้จะเป็นเรื่องยากที่จะแก้ไขเพราะเป็น

เรื่องที่อยู่นอกโรงเรียน แต่ทางโรงเรียนก็จำเป็นจะต้องหาทางเข้าไปร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียนตลอดจนประชาชนและผู้นำของหน่วยงานต่างๆ ในชุมชนอีกด้วย สำหรับสภาพทางบ้านและชุมชนที่มีอิทธิพลต่อความประพฤติของนักเรียนได้แก่ สภาพที่อยู่อาศัย จำนวนคนที่อาศัยอยู่ในบ้าน สภาพความสัมพันธ์ของบุคคลภายในบ้าน ทัศนคติและความมุ่งหวังของบิดามารดาที่มีต่อบุตรตลอดจนสภาพชุมชนที่มีอิทธิพลหลายอย่างเหนือเด็กมากกว่าทางโรงเรียน เช่น สถานเริงรมย์ การค้ายาเสพติด หรือแหล่งอบายมุขแบบอื่นๆ อีกหลายรูปแบบสิ่งแวดล้อมที่กล่าวนี้ควรได้รับการดูแลแก้ไขให้มีสภาพดีขึ้น เพื่อช่วยให้นักเรียนรอดพ้นจากปัญหานั้นซึ่งเป็นต้นเหตุของการกระทำผิดให้ได้มากที่สุดแต่ก็คงไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะทำให้สำเร็จได้ อย่างไรก็ตามมีวิธีการหลายอย่างที่ผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียนสามารถนำไปใช้ให้มีความเป็นไปได้ในการดำเนินการให้เกิดผลดี กล่าวคือ การจัดประชุมปรึกษาหารือระหว่างครูกับผู้ปกครอง การจัดโครงการออกไปพัฒนาชุมชนร่วมกับชาวบ้านเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีก่อนที่จะนำปัญหาไปขอความร่วมมือแก้ไข การหาโอกาสพบปะพูดคุยกับผู้นำทาง การเมือง การศาสนา การปกครอง รวมทั้งตัวแทนประชาชนที่มีอิทธิพล และกลุ่มบุคคลผู้มีคุณธรรมเป็นต้น

การดำเนินการกับความผิดของนักเรียนด้วยการลงโทษ

การดำเนินการวิธีนี้เป็นการควบคุมพฤติกรรมที่ได้ผลเพียงชั่วระยะสั้นๆ เพราะไม่ใช่การแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ อย่างไรก็ตามการทำโทษอาจจำเป็นต้องใช้ในบางสถานการณ์ เช่น เมื่อต้องการให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่เด็กอื่นๆ หรือเพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหวังของครูหรือผู้ปกครอง เมื่อเกิดความจำเป็นที่จะต้องใช้การลงโทษควรเลือกวิธีที่เหมาะสมกับความผิด ต้องให้นักเรียนเข้าใจ มีเหตุผลเพียงพอกะทำอย่างยุติธรรม ไม่ใช่ใช้วิธีรุนแรงด้วยอารมณ์โกรธและจะต้องไม่ให้นักเรียนต้องได้รับความอับอายขายหน้า

มีฉะนั้นแล้วการลงโทษมักจะนำไปสู่ผลร้ายในเรื่องอื่นๆ ได้อีกมาก การลงโทษนักเรียนที่กระทำความผิดอาจแบ่งเป็นการลงโทษทางกาย และการลงโทษโดยให้พักการเรียนหรือให้ออกจากโรงเรียน

1. การลงโทษทางกาย

การลงโทษทางกายควรเป็นวิธีสุดท้ายที่จะนำมาใช้ และก่อนใช้มาตรการชนิดนี้โรงเรียนควรกำหนดนโยบายและประกาศให้เป็นที่ทราบทั่วกันเสียก่อน ในการกำหนดนโยบายก็ควรเปิดโอกาสให้ตัวแทนนักเรียนครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมพิจารณาด้วย จึงจะช่วยให้อำนาจกับปัญหามีผลดีมากขึ้นโรงเรียนที่ยังเห็นความจำเป็นของการลงโทษทางกายควรจะได้ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีนี้ให้ถ่องแท้ มีฉะนั้นแทนที่จะได้ประโยชน์อาจกลายเป็นการทำร้ายนักเรียนอย่างร้ายแรงไปได้อย่างคาดไม่ถึง

2. การให้พักการเรียนและการให้ออกจากโรงเรียน

เมื่อใช้วิธีต่างๆ จนหมดทุกอย่างแล้วยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จ การสั่งพักการเรียนหรือการให้ออกจากโรงเรียนอาจจะต้องนำมาใช้เพื่อเป็นการปกป้องคุ้มครองตัวนักเรียนผู้กระทำความผิดเองและบุคคลอื่นๆ อีกด้วย การสั่งพักการเรียนเป็นการให้นักเรียนหยุดการเรียนชั่วคราวเป็นระยะเวลาสั้นๆ แล้วให้กลับมาเรียนใหม่ได้อีก ส่วนการให้ออกเป็นการให้นักเรียนออกจากโรงเรียนอย่างถาวร การแก้ปัญหาทั้ง 2 แบบที่กล่าวนี้เป็นวิธีที่ไม่ได้ผลดีนักและมักจะทำให้ผลตรงข้ามอยู่เสมออีกด้วยแต่ก็มีอยู่บ่อยๆ ที่มีผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นจะต้องนำมาใช้ในการรับมือหรือเมื่อมีสถานการณ์ร้ายแรงเกิดขึ้น เช่น การทำร้ายร่างกายคนอื่นอย่างรุนแรงในโรงเรียน การขโมยสิ่ง (ที่ถูกต้อง) อย่างต่อเนื่องด้วยความจงใจ อันมีผลเป็นการทำลายการศึกษาของเด็กอื่นๆ การเป็นเจ้าของหรือการนำสารที่เป็นยาเสพติดหรือยาเสพติดประเภทเข้ามาขายในโรงเรียน การขโมยหรือการทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน การขัดขวางต่อต้าน การดำเนินงานของโรงเรียน ตลอดจนการมีอาวุธปืนในครอบครอง เป็นต้น

การลงโทษทางกายหรือการให้พักการเรียนและการให้ออกจากโรงเรียนส่งผลกระทบต่อจิตใจของเด็กได้มาก บางครั้งทำให้เด็กสำนึกผิดชอบชั่วดี อับอายขายหน้า บางครั้งทำให้เด็กโกรธเคือง เคียดแค้น น้อยอกน้อยใจ ฯลฯ การลงโทษที่ทำให้เจ็บกาย และการลงโทษที่มีได้ทำให้เจ็บ หากมีผลกระทบต่อจิตใจของเด็กด้วยแล้ว นับว่าเป็นการลงโทษทางจิต ตัวอย่างของการลงโทษที่มีได้ทำให้เจ็บกาย ซึ่งถือได้ว่าเป็นการลงโทษทางจิตได้แก่ การดุด่า การด่าหิติดีเยน การเยาะเย้ยถากถาง การประจานความผิด การตัดสิทธิที่ควรจะได้รับ การลดตำแหน่งฐานะที่ดำรงอยู่เหล่านี้เป็นต้น การลงโทษในลักษณะดังกล่าว บางครั้งเกิดผลดีในทางที่ช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนไปในทางที่พึงประสงค์ได้มาก แต่บางครั้งก็เกิดผลในทางที่เป็นอุปสรรคต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนได้มากเช่นเดียวกัน และบางครั้งก็อาจเกิดผลดีหรือผลเสียเพียงอย่างเดียว

การลงโทษด้วยวิธีดังกล่าวนี้จะต้องกระทำด้วยกระบวนการที่รอบคอบเหมาะสมและด้วยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่ายที่มีความรู้ความเข้าใจ เช่น นักแนะแนว นักสังคมสงเคราะห์ นักกฎหมาย นักจิตวิทยา ครู พยาบาล โดยมุ่งไปที่การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาแล้ว จึงช่วยเหลือแก้ไขปัญหาลงโทษไปตามสาเหตุมากกว่าที่จะมุ่งลงโทษให้สาสมกับความผิดหรือสาสมกับความคิดหรืออารมณ์ของผู้ลงโทษตามที่เคยเป็นมาตลอดเวลาอันยาวนาน

วิธีต่างๆ ที่ใช้แก้ปัญหามื่อนักเรียนกระทำผิดดังกล่าวนี้ ผู้บริหารโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนที่ประพฤติดิตแต่ละรายและแต่ละกรณี นอกจากนี้ยังต้องเข้าใจในรายละเอียดของการดำเนินการของแต่ละวิธีเป็นอย่างดีอีกด้วย จึงจะช่วยแก้ปัญหาลให้นักเรียนได้อย่างแท้จริง

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์

บรรณานุกรม

- วัชร ฐวธรรม. เอกทัศนะ การปลูกฝังวินัย. กรุงเทพฯ : ห.จ.ก.ทิพย์อักษร, 2528.
- Blachwood, Ralph O. **Operant Control of Behavior**. Akron, Ohio : Exordium Press. 1971.
- Cobb, Joseph J. **An Introduction to Educational Law : for Administrators and Teachers**. Illinois : Charles Thomas Co., Publishing, 1981.
- Daniel, O'Learys K. and Susan G. O'Learys. **Classroom Management : The Successful Use of Behavioral Modification**. New York : Pergamon, 1972.
- Deisey, Manning. **The Effective of Systematic Guidance Program upon School Attitudes of Potential Dropouts**. Ph.D.Diss., Waldan University, 1979. Typed.
- Emmer, Edmund T. and Carolyn M.Evertson. "Synthesis of Research on Classroom Management," in **Educational Leadership**. Alexandria : Association for Supervision and Curriculum Development, 1981.
- Gorton, Richard A. **School Administration and Supervision Leadership : Challenges and Opportunities**. U.S.A. : Wm.C. Brown Company Publishers, 1983.
- Hass, Robert D., Doreen J. Croft and Anne Kirby. **Teachers of Young Children**. Boston : Houghton Mifflin Company. 1972.
- Howard, Eugene R. and John M. Jenkins. **Improving Discipline in The Secondary School**. 1972.
- Ivin, W.H. and W.B.Runge. **Work Experience in High School**. New York : Ronald Press Co., 1951.
- Phay, Robert E. and Jasper L. Cummings Jr. **Student Suspensions and Expulsions**. 1970.
- Smith, Edward W., Stanley W., Krouse, Jr. and Mark M. Atknsn. **The Educator's Encyclopedia**. 2 nd ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, Inc. 1962.
- Stoops, Emery, Mac Rafferty and Russel E. Johnson. **Handbook of Educational Administration : A guide for Practitioners**. Boston : Allyn and Bacon, Inc., 1981.
- Vredevoc, Lawrence E. **Discipline**. 1971.